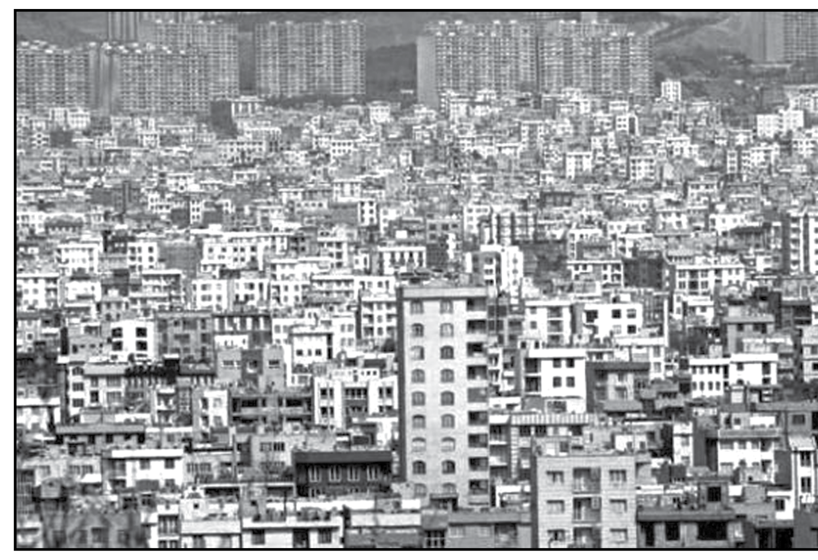

بررسی قوانین و فرهنگ آپارتمان نشینی

زندگی مسالمت آمیز در مجتمع های مسکونی

انگار همین دیروز بود که خانه‌های بزرگ با پنجره‌های مشبک رنگی چهره شهر را آراسته کرده بود و حوض‌های کوچک آبی در وسط حیاط با هیاهوی کودکانی که دورش می‌چرخیدند و با ماهیان حوض بازی می‌کردند چهره شهرمان را سنتی و ایرانی کرده بود. ولی امروز تا چشم کار می‌کند آپارتمان، آسمان خراش و ساختمان‌های بلندی کنار هم چیده شده اند همان طور که چهره شهر عوض شده مهاجرت خیل عظیمی از مردم به شهرها نیز باعث انتقال خرده فرهنگ‌های متفاوت از شهرهای مختلف به پایتخت شده است. در واقع موضوع آپارتمان‌نشینی یکی از موضوعاتی است که در سال‌های اخیر اغلب خانواده‌های ایرانی با آن مواجه شده‌اند.

اگرچه این واحدها در متراژهای مختلف و نقشه‌های متنوع از انواع امکانات و تکنولوژی‌های روز بهره می‌برند، اما هنوز فرهنگ آپارتمان‌نشینی برای مالکین آن و افرادی که در بافت‌های سنتی زندگی می‌کردند، جا نیفتاده است.

هرچه شهر و جمعیت انسانی افزایش می‌یابد در نتیجه درگیری‌های اجتماعی میان افراد گسترده‌تر و تماشای صحنه‌های درگیری این افراد هم در محیط زندگیشان بیشتر خواهد شد. بنابراین باید جمعیت در کلان شهری مانند تهران کم شود و یا تکنولوژی آن قدر افزایش پیدا کند که فعالیت‌های روزمره با سرعت بیشتری پیش رود و سطح امکانات در جامعه ارتقاء یابد تا افراد برای رسیدن به حقوق خود حقوق دیگران را در محیط کوچکی مانند آپارتمان‌های مسکونی پایمال نکنند. برخی از افراد نه تنها به قوانین موجود در جامعه بلکه در محیط زندگیشان نیز به قانون آپارتمان‌نشینی احترام نمی‌گذارند.

در مبحث فرهنگ آپارتمان‌نشینی ما با موارد اخلاقی و قانونی مواجه هستیم که در این گزارش به آن اشاره می‌کنیم.

از آنجا که فرهنگ آپارتمان‌نشینی فرهنگ جدیدی است هنوز در میان شهروندان تهرانی نهادینه نشده است با گسترش مجتمع‌ها، اختلاف میان آپارتمان‌نشینان نیز افزایش می‌یابد. فرهنگ آپارتمان‌نشینی شامل استفاده درست و مناسب از قسمت‌های مشاع و مشترک و پرداخت هزینه‌های مشترک مربوط به آنها، احترام به حقوق همسایگان رعایت مقررات مربوط به آپارتمان‌نشینی و تمام مواردی است که باعث می‌شود زندگی صلح‌آمیزی در کنار آدم‌هایی که تنها به اندازه یک دیوار با آنها فاصله داریم، داشته باشیم. برخی از آپارتمان‌نشین‌ها با بیان اینکه «چهار دیواری اختیاری است» از حقوق خود و اعضای ساختمان تجاوز می‌کنند. این وضعیت پیش از اینکه ناشی از فقدان قانون مناسب آپارتمان‌نشینی باشد، منشأ گرفته از فرهنگ غلط آپارتمان‌نشینی است. چرا که هر چه تعداد آپارتمان ها افزایش می‌یابد، فرهنگ آپارتمان‌نشینی متناوب با آن رشد نمی‌کند.

اما درحال حاضر قانون‌گذار در مورد آپارتمان‌نشینی قوانینی را وضع و اعمال می‌کند که بخشی از آن مربوط به مسائل مالی ساختمان است. ولی با وجود وضع قوانین مختلف باز هم مشکلاتی از قبیل عدم پرداخت شارژ و فضای پارکینگ و یا حتی تجاوز به حریم مشترک آپارتمان مانند آسانسور و باغچه، راهروها و پله‌ها میان اعضای آپارتمان بسیار مشاهده می‌شود. شهرداری منطقه ۹ نشستی با حضور دکتر مهدی خیراللهی، در محل فرهنگسرای کار با محور آپارتمان‌نشینی و بررسی آسیب‌های آن برای افراد محله منطقه ۹ شهرداری تهران برگزار کرد که به بررسی محورهایی از آن می‌پردازیم.

این کارشناس، فرهنگ آپارتمان‌نشینی را این گونه تعریف کرده و می‌گوید: زمانی که اعضای ساختمان در کنار هم برای ارتقای یکدیگر تلاش می‌کنند که در زمان کمتر با سرعت بیشتر بتوانند مشکلاتشان را حل کنند روحیه مشارکتی و سازگاری اعضای آپارتمان سبب حل مشکلات می‌شود.

وی با بیان اینکه ما باید با آموزش فرهنگ آپارتمان‌نشینی را تقویت کنیم، ادامه می‌دهد: متولیان فرهنگ‌سازی می‌بایست از مدارس، خانه‌های محله، فرهنگ و دانشگاه‌ها شروع کنند.

خیراللهی در ادامه اضافه می‌کند: بی‌اعتمادی و عدم شناختی که اعضای ساختمان نسبت به همدیگر دارند باعث می‌شود تا همگی از یکدیگر احساس دوری کنند. به عبارت دیگر ناسازگاری در محیط زندگی سبب نوعی همسایه آزاری می‌شود. البته گفت و گو که میان افراد ساختمان صورت می‌گیرد مثلا اعضای آپارتمان زمانی را برای یکدیگر بگذارند درنهایت جریان عاطفی سبب سازگاری بیشتر میان اعضای ساختمان می‌شود.

متاسفانه امروزه صورت عکس آن صادق است به جای اینکه افراد در کنار هم به یکدیگر کمک کنند و کار تیمی و مشارکتی انجام دهند، فاصله‌های میان افراد از نظر اجتماعی و عاطفی زیادتر شده است به طور مثال خانواده و فرزندان در کنار هم زندگی می‌کنند اما فاصله‌های ارتباطی میان آنها افزایش یافته است.

وی با بیان اینکه مهم‌ترین نکته در فرهنگ آپارتمان‌نشینی جریان اعتمادسازی میان انسان‌ها است، بیان می‌کند: چون زمانی که اعضای ساختمان نسبت به یکدیگر شناخت ندارند از یکدیگر فرار می‌کنند و نداشتن آگاهی نسبت به یکدیگر باعث دوری و بی‌توجهی میان اعضای آپارتمان می‌شود.

خیراللهی می‌افزاید: سازگاری انسان‌ها در کنار یکدیگر سبب برداشتن موانع و سختی‌ها می‌شود درنهایت حضور انسان‌ها در کنار یکدیگر سبب افزایش سازگاری محیطی و اجتماعی می‌گردد. همچنین از عوامل منفی در فرهنگ آپارتمان‌نشینی بی‌توجهی به ویژگی‌های همدیگر است. به عبارت دیگر توجه به منحصر به فرد بودن، مراعات ویژگی‌های فردی، خانوادگی و شخصی سبب می‌شود که همه اعضای ساختمان فقط به مشکلات خود توجه نکنند. بلکه زندگی مسالمت‌آمیزی را تشکیل دهند که به همدیگر ضرر نرسانند.

وی از دیگر عوامل درفرهنگ آپارتمان‌نشینی را قدرت بیان و حل مسئله می‌داند و اضافه می‌کند: مدیریت آپارتمان و محله می‌بایست مشکلاتشان را با گفتمان حل کنند، به نحوی که مشورت میان اعضای ساختمان سبب نزدیکی ازنظر عاطفی گردد این عوامل در حل مشکلات بسیار مؤثر است. همچنین نکته آخر درمورد آپارتمان‌ها ایجاد نظم و مدیریت ساختمان و محله است. به‌طوریکه مهم‌ترین آسیبی که در آپارتمان وجود دارد تعداد انسان‌های زیادی است که در یک مجموعه کوچک زندگی می‌کنند. آنان به جای کمک به یکدیگر درصدد آسیب رساندن به اعضای مجموعه و ساختمان هستند. به عبارت دیگر نباید منتظر متولیان و دستگاه‌های ذی‌ربط بود و از آنجاکه در یک کوچه هزاران نفر زندگی می‌کنند می‌توان با اندیشه و روحیه مشارکتی در کنار یکدیگر به حل مسئله آپارتمان و محله پرداخت.

از آنجا که فرهنگ آپارتمان‌نشینی و حقوق در میان اعضای جامعه دو موضوع لاینفک است پس به موارد قانونی آن هم به صورت مختصر اشاره می‌کنیم.

انتخاب مدیر ساختمان یا برج‌های مسکونی

بسیاری از مشکلات آپارتمان‌ها با تعیین یک مدیر برطرف خواهد شد. در مقابل آپارتمان‌های بلندمرتبه و برج‌هایی که مدیران مجرب با حقوق و مزایای بالا استخدام می‌کنند و رسیدگی به امور آپارتمان براساس تشریفات انجام می‌شود.

لازم به ذکر است در بسیاری از مجتمع‌های مسکونی ۳ یا ۴طبقه مدیری برای آپارتمان درنظر نمی‌گیرند. در این شرایط معمولا یک نفر برای رسیدگی به امور ضروری نظیر جمع‌آوری و پرداخت قبوض تعیین می‌شود و مشکلات پیش‌رو هم اغلب استعفای این فرد و در حقیقت شانه خالی کردن از بار مسئولیت بی‌مزد و مواجب را درپی دارد. طبق ماده ۵ قانون تملک آپارتمان‌ها درصورتی که تعداد مالکان یک آپارتمان از ۳نفر بیشتر باشد باید «مجمع عمومی» تشکیل شود. مجمع عمومی جلسه‌ای با حضور مالکان و استفاده‌کنندگان یا نمایندگان آنان برای اداره امور آپارتمان است. در برخی آپارتمان‌ها ساکنان می‌بایست در مجمع عمومی حضور داشته باشند.در نخستین جلسه رئیس مجمع عمومی برای اداره جلسه اعضای ساختمان مدیر یا مدیران با رأی‌گیری انتخاب می‌شوند.

مدیر ساختمان باید فردی امین و لایق باشد. بیمه تمامی ساختمان در مقابل آتش‌سوزی، استخدام دربان برای ساختمان‌هایی که بیش از ۱۰واحد دارند، حساب و کتاب مالی و... جزو وظایف مدیر است و در مقابل اختیاراتی نظیر تعیین زمان مناسب برای بازی بچه‌ها در مشاعات، نحوه استفاده از پارکینگ و بخش‌های مشترک میان ساکنان، تذکر برای رعایت نکات ایمنی و مسائل ضروری درباره آسایش دیگران، اخطار به مالکان برای انجام تعمیرات اساسی یا رعایت حقوق سایرین در تمامی حوزه‌های زندگی جمعی به وی تفویض می‌شود.

تفکیک قسمتهای اختصاصی از قسمت‌های مشترک در آپارتمان

چون برخی از افراد شهرنشین با وجود سکونت در آپارتمان‌های مسکونی هنوز با تفکیک قسمت‌های خصوصی و مشترک در ساختمان‌های مختلف با مشکل مواجه هستند پس بهتر است که مالکیت‌ها را به دو قسمت تقسیم کنیم: قسمت‌هایی از بنا که منحصرا مختص به نام مالک یا قائم‌مقام مالک است ولی در قسمت‌های مشترک، قسمت‌های اختصاصی ویژه مالک در آپارتمان به صورت جدا و از هم تفکیک شده است. مانند پارکینگ و انباری که متراژ و جزئیات قرارگرفتن آن در ساختمان درسند مالکیت مشخص شده است. اما قسمت‌هایی که در آن حق استفاده مالکان به صورت مشترک است یعنی منحصر به یک یا چند واحد در یک آپارتمان نیست و به تمام مالکان تعلق می‌گیرد که به این بخش مشاعات گفته می‌شود و در ماده ۲ قانون تملک به آن اشاره شده است. این قسمت که به تمامی مالکان اختصاص می‌یابد و از قسمت‌های مشترک است مانند راهروها و پله‌ها، باغچه‌ها، حیاط، فضای پارکینگ و پشت‌بام زمین زیربنا، تاسیسات، اسکلت ساختمان، درها و پنجره، پاگردها، تاسیسات مربوط به راه پله، بام، نمای خارجی ساختمان، محوطه ساختمان و نظایر اینها. میان همه

مالکان یا مستأجران به نام قسمت‌های مشترک نامیده می‌شود و تمامی مالکان ساختمان می‌توانند از آن استفاده کنند. ولی در برخی موارد دیده می‌شود که در آپارتمان‌های بزرگ شهروندان بدون رعایت حقوق هم به این قوانین احترام نمی‌گذارند.

پارکینگ به دو قسمت تقسیم می‌شود: قسمت اول شامل پارکینگ اختصاصی مانند انباری با تعیین موقعیت و مساحت آن، محل دقیق آن در صورت‌مجلس تفکیکی و سند رسمی قید می‌شود. در حقیقت ملک اختصاصی صاحب آپارتمان به حساب می‌آید. پارکینگ به هر واحد به طور مشاع است. در حقیقت ملک اختصاصی مالک آپارتمان محسوب می‌شود.

پارکینگ مشاع را این‌گونه می‌توان تعریف کرد: یعنی تعلق پارکینگ به هر واحد به طور مشاعی است. بنابراین در برخی از آپارتمان‌ها هم به این معنا که این پارکینگ‌ها در صورت جلسه تفکیکی واحدهایی که می‌توانند به صورت مشاع از پارکینگ ساختمان استفاده کنند، نام برده می‌شوند. در این صورت فقط آپارتمان‌هایی که حق استفاده از پارکینگ مشاع برای آنها شناخته شده است، می‌توانند از پارکینگ ساختمان به طور مشاع استفاده کنند.

به عبارت دیگر زمانی که مدت استفاده از پارکینگ موردنظر به پایان رسید جای پارکینگ میان اعضای ساختمان تعویض می‌شود تا میان اعضای ساختمان اختلاف و درگیری به وجود نیاید. ولی توافق اکثریت اعضای آپارتمان در محل پارکینگ تأثیرگذار است به نحوی‌که براساس مواردی که در ماده ۱۰ قانون تصویب شده است مکان پارکینگ می‌بایست توسط مالکان هماهنگ شود اما مأمور و نماینده سازمان ثبت فضا و محدودیت مکانی پارکینگ را مشخص و آن را پلاک‌گذاری می‌کند.

نوع پوشش افراد در آپارتمان‌نشینی

نوع پوشش و آرایش افراد گاهی در تضاد و تقابل با اعتقادات مذهبی و بینش فرهنگی همسایگان قرار می‌گیرد و تذکر در این‌باره نیز به جای بهبود شرایط به بدتر شدن مناسبات رفتاری منجر می‌شود. همین نارضایتی از پوشش همسایه‌ها به‌ویژه در مشاعات که اغلب به عنوان مشکلات رایج آپارتمان‌نشینی از زبان افراد مختلف شنیده می‌شود گاهی پایه و مایه اختلافات بعدی در سایر مسائل قرار می‌گیرد جالب است بدانید احترام به بینش فرهنگی و اعتقادات مذهبی همسایه‌ها نیز بخشی از این مراعات است. مسائل فرهنگی و تربیتی در این‌باره بسیار تأثیرگذارند و بالطبع رفع چنین معضلاتی در آپارتمان‌ها کار یک روز و دو روز نیست.

نحوه استفاده از مشاعات

تمامی اعضای ساختمان حق دارند که از مشاعات و قسمت‌های مشترک رفت‌وآمد کنند به عنوان مثال کلیه اعضای آپارتمان می‌توانند از ورودی پارکینگ برای عبور و مرور استفاده کنند چون فضای اطراف پارکینگ از قسمت‌های مشترک در آپارتمان محسوب می‌شود. ولی بقیه اعضای ساختمان نمی‌توانند حق عبور و مرور را سلب کنند مگر اینکه یکی از مالکان مزاحمتی برای همه اعضای آپارتمان ایجاد کنند در این موقع افراد ساختمان می‌توانند از شخص مزاحم در ساختمان شکایت کنند. لازم به ذکر است برخی از پارکینگ‌ها با توجه به اینکه حیاطی به آن راه دارد جزو مشاعات محسوب می‌شوند و کلیه اعضای آپارتمان می‌توانند از آن استفاده کنند.

پرداخت حق شارژ

ملاک پرداخت شارژ در آپارتمان براساس آیین‌نامه تملک آپارتمان‌ها، براساس متراژ واحد و افرادی که در آن سکونت دارند، می‌باشد. ولی در مواردی هم استثنا وجود دارد در برخی از آپارتمان‌ها که متراژهای متفاوتی دیده می‌شود براساس توافق میان اعضای ساختمان شارژ پرداخت و براساس متراژ هزینه‌های عمومی مثل سهم آب و گاز میان اعضای آپارتمان تقسیم می‌شود. در برخی آپارتمان‌ها که تعداد واحدها کم است هزینه‌ها براساس توافق میان اعضای ساختمان انجام می‌شود که این هم مغایر قانون تملک آپارتمان‌ها نیست و به تصمیم هیئت مدیریت و براساس آپارتمان های مختلف، متفاوت است. مدیر یا هیئت‌مدیره مجتمع مسکونی که مسئول حفظ و اداره ساختمان و اجرای تصمیمات مجمع عمومی هستند موظفند بر حسب مسئولیت مخارج مربوط به قسمت‌های مشترک (مشاع) را ماهیانه از ساکنین یا مالکین آپارتمان‌ها جمع‌آوری و برای ساختمان هزینه کنند. برخی از ساختمان ها نیز غیر از شارژ عمومی یک شارژ اختصاصی وجود دارد مانند برق مستقل یا اختصاصی، تلفن اختصاصی است که باید توسط هر واحد پرداخت شود. جدا کردن کنتورهای آب و گاز نیز که جدیدا در برخی ساختمان‌ها جدا از هم است. اقدام بسیار درستی در جهت تعیین درست هزینه‌های ساختمان می باشد.

البته ذکر این نکته ضروری است که همه تصمیماتی که هیئت‌مدیره ساختمان اتخاذ می‌کند برای ساکنین ساختمان لازم‌الاجرا است. البته به شرطی که مغایر با قوانین نباشد که در نهایت اگر واحدهای مختلف در یک آپارتمان شارژ مورد نظر خود را نپردازند مدیر ساختمان می‌تواند با تذکر کتبی و شفاهی به واحد آپارتمان عدم پرداخت شارژ آپارتمان را تذکر دهد و در صورت نپرداختن حق شارژ با مراجعه به مجتمع قضایی محل سکونت اظهارنامه‌ای را برای آن شخص ارسال خواهد کرد و از او خواهند خواست در مدت ۱۰ روز بدهی‌اش را بپردازد. البته این قوانین هم قوانین عام و هم قوانین مربوط به تملک آپارتمان‌ها را شامل می‌شود. در صورت عدم پرداخت حق شارژ با مراجعه به اداره ثبت محل به استناد اظهارنامه می‌تواند درخواست اجرائیه کند. اگر توجهی به اجرائیه ثبت نشود. مدیر ساختمان می‌تواند با مراجعه به دادگاه حقوقی به استناد تبصره یک ماده ۱۰ قانون شکایتی علیه مالک یا مستاجر تسلیم دادگاه کند. دادگاه نیز به این گونه شکایت‌ها خارج از نوبت رسیدگی کرده و حکم محکومیت را صادر می‌کند. دادگاه می‌تواند علاوه بر ملزم کردن فرد به تسویه حساب وی را به دو برابر مبلغ بدهی و همچنین محرومیت‌های قانونی مانند قطع خدمات مشترک از جمله شوفاژ، تهویه مطبوع، آب گرم، گاز و غیره محکوم کند. ولی مدیر ساختمان نمی‌تواند آب، برق و یا گاز فرد متخطی که شارژ را نپرداخته قطع کند بلکه می‌بایست از طریق راه‌های قانونی وارد عمل شود. همچنین هزینه‌های مشترک در برخی زمینه‌ها طبق مساحت بخش اختصاصی بنا و در برخی دیگر به صورت مساوی میان استفاده‌کنندگان از واحدها تقسیم می‌شود، اما درعین حال قانون، راه را برای هر نوع توافق دیگر بین ساکنان، باز گذاشته است.

لازم به ذکر است که در این موارد به خصوص می‌بایست عدم پرداخت حق شارژ از سوی مدیر ساختمان اثبات شود. گفتنی است، پرداخت شارژ از اهمیت ویژه‌ای در قانون برخوردار است به طوری که در دفاتر اسناد رسمی موظفند هنگام تسویه حساب هزینه‌های مشترک را که به تایید هیات مدیره یا مدیر ساختمان رسیده باشد، از مالک دریافت کنند.

حق پارک در آپارتمان‌ها

البته حق پارک همیشه در آپارتمان براساس حق قانونی به مالک که در سند واگذار و اعطا می‌شود. همچنین اگر پارکینگ بدون اجازه مالک تصرف شود و زمانی که پارکینگ بدون اجازه مالک تصرف شده باشد در این صورت مالک می‌تواند فرد مورد‌نظر را با استفاده از موارد قانونی و با تایید کارشناس دادگستری به جزای نقدی تاخیس و رفع تصرف و مطالبه خسارات وارده به مالک باشد. زمانی که در ساختمان پارکینگی بدون استفاده باشد در نهایت همسایه با اجازه مالک و یا بدون اجازه از پارکینگ استفاده کند به شرطی که حق اجاره مدت استفاده از پارکینگ را به مالک بپردازد. ولی زمانی که مالک اجازه تصرف را به فرد خاصی یا مدیر ساختمان بدهد در این صورت نمی‌تواند اجاره پارکینگ را از آن فرد در ساختمان بگیرد ولی اگر عکس آن باشد و مالک اجازه نداده باشد در این صورت با سکونت در ملک خود می‌تواند اجاره بهای پارکینگ را از فرد مورد‌نظر بگیرد.

مریم لشینی

نگاهی به یک پدیده جدید در خانواده‌های ایرانی

ارمغان والدین خشونت دوست برای فرزندان!

این روزها فضای خانه‌های ایرانی مملو از انواع و اقسام محصولات فرهنگی داخلی و غربی شده است. به شکلی که در یک جامعه آماری فرضی می‌توان به تسلط این محصولات فرهنگی بر فضای موجود بر برخی از خانه‌ها اذعان داشت. محصولاتی که به شدت مورد توجه قشر نوجوان و جوان قرار گرفته است. در این میان نکته‌ای که از نگاه کارشناسان پنهان مانده توجه ویژه برخی از والدین به این محصولات است. آن‌چنان‌که این مسئله دیده می‌شود که برخی از والدین به دلایل مختلف، خود علاقه ویژه‌ای به استفاده از محصولات فرهنگی غربی دارند و این مسئله تبعات قابل توجهی برای خانواده دارد. علاقه برخی از والدین به محصولاتی مانند فیلمهای ترسناک یکی از این مثالهاست که در چند سال اخیر با تسهیل دانلود فیلمها از فضای مجازی بیش از پیش گسترش پیدا کرده است.

در این بین کارشناسان تأکید ویژه‌ای دارند که بسیاری از این محصولات در نظام رده بندی سنی جهانی در رده‌های بسیار بالایی قرار می‌گیرند و این در حالی است که اصلا این موضوع مورد توجه برخی از خانواده‌ها قرار نمی‌گیرد.

حضور خشونت تصویری در فضای خانواده

احمد جلالی، روانشناس و استاد دانشگاه در این‌باره تأکید دارد که علاقه والدین به فیلمهای فوق‌العاده ترسناک با صحنه‌های کاملا غیرانسانی می‌تواند سبب بروز مشکلاتی در فرزندان باشد. به‌ویژه که در بسیاری موارد والدین بدون ملاحظه به روح و ذهن فرزندان در حضور آنان چنین محصولاتی را تماشا می‌کنند که این مسئله تبعات پنهانی درازمدت دارد.

وی می‌افزاید: تبعات پنهان این موضوع می‌تواند در ریزترین تا مهم ترین مسائل زندگی یک جوان تأثیرگذار باشد. در اولین مرحله می‌تواند تأثیر خاصی در روح ضعیف و نهال‌گونه وی بگذارد. چرا که اکثر نوجوانان هنگامی که چنین محصولاتی را با والدین خود تماشا می‌کنند به شدت می‌هراسند. در این حالت دو موضوع برای فرزندان رخ می‌دهد، اول اینکه ترس خود را سرکوب می‌کنند و یا در مرحله دوم ترس خود را ابراز خواهند داشت. در بعد اول یعنی سرکوب ترس به تدریج تبعاتش به صورت بیماریهای روان پریشی بروز خواهد کرد. حتی گاهی اوقات همین روان‌پریشی هم از سوی نوجوانان و جوانان پنهان می‌شود. اما به تدریج در روند فعالیتهای روزمره آنها اختلالات قابل توجهی ایجاد می‌کند. ترسهای مقطعی و گاه‌به‌گاه هم از دیگر این تبعات می‌تواند باشد.

در این میان برخی از صاحب‌نظران اجتماعی از مشروعیت‌سازی می‌گویند که این‌گونه محصولات می‌تواند برای مسائل غیراخلاقی در ذهن فرزندان کند.

وقتی والدین خشونت و وحشت را مشروع می‌کنند

پدرام فریدونی، کارشناس مسائل اجتماعی و استاد دانشگاه در این‌باره عنوان می‌کند: اصولا ذهن نوجوانان و کودکان تابع انگاره‌هایی است که از نگاه والدین مطلوب محسوب می‌شود. به شکلی که حتی اگر والدین برخی مسائل مثبت را منفی بشمارند ناخودآگاه کودکان هم به آن مسائل ذهنیتی منفی خواهند داشت. در سوی دیگر اگر والدین نسبت به مسئله‌ای علی‌رغم منفی بودن آن واکنش مثبت نشان دهند کودکان هم ذهنیت خود را درباره آن مسئله تغییر می‌دهند.

پدرام فریدونی در ادامه تأکید می‌کند که بر همین اساس والدین با تماشای فیلمهای ترسناک، به طور ناخودآگاه در حال دادن پیام مثبت درباره محتوای این فیلمها به کودکان خود هستند. به طوری که والدین با این‌گونه رفتارها به کودک خود این مسئله را بیان خواهند داشت که خشونت و رفتارهای ضداجتماعی و جنون‌آمیز چندان هم بد نیست.

از سوی دیگر تردیدی وجود ندارد که واکنشهای گوناگون والدین به ترس کودکان بابت دیدن این فیلمها هم در روند فکری آنها تأثیرگذار خواهد بود.

برچسب نزن، سرخورده می‌شوم

احمد جلالی، روانشناس و استاد دانشگاه تأکید دارد که برخی اوقات والدین در اثر ناآگاهی، فرزندان خود را به دلیل ترس از دیدن این‌گونه محصولات به ترسو بودن متهم می‌کنند آن‌چنان که به آنها برای این مسئله برچسب می‌زنند که این مسئله تبعات قابل توجه خود را دارد. اولین نتیجه این مسئله در اعتماد به نفس فرزندان خودنمایی خواهد کرد. به شکلی که فرزندان به دلیل محکوم شدن از سوی والدین به ترسویی و محافظه‌کاری دائما در استرس مداوم به سر می‌برند. این مجموعه کنش‌ها به تدریج سبب می‌شود که نوجوانان در بعد شخصیتی در جامعه کمبودهای فراوانی داشته باشند. به شکلی که در گذر زمان دائما این حس را داشته باشند که باید خود را اثبات کنند.

جلالی در ادامه خاطرنشان می‌کند: در بسیاری از اوقات وقتی نوجوانان از سوی والدین خود بابت ترس از عناصر موجود در این محصولات مورد شماتت قرار می‌گیرند دست به کارهای عجیبی برای اثبات خود می‌زنند. به شکلی که حتی برخی از آنها به واردکننده این محصولات به فضای خانه تبدیل می‌شوند. چرا که احساس می‌کنند که در صورت چنین حرکاتی دیگر ملامتی در کار نخواهد بود و از سوی والدین فردی شجاع خوانده می‌شوند.

در این میان پدرام فریدونی، جامعه پژوه و کارشناس جوانان، بر این باور است که این‌گونه مسائل روند فکری یک نوجوان را ابتدا در فضای خانواده و سپس در جامعه تحت تأثیر قرار داده و به نوعی باعث سردرگمی فکری در او می‌شود. چراکه از یک سو عناصری مانند جنایت و خشونت

زشت و ناپسند شمرده می شود اما در سوی مقابل در فضای خانه این‌گونه مسائل عینا تحت لوای محصولات ترسناک و خشن به نمایش گذارده می‌شود. این به معنی این است که والدین توسط رفتار خود فضای یک تناقض فکری منفی را برای فرزند ایجاد کرده‌اند. این درحالی است که اگر فرزندان بخواهند مسائل مطرح شده در این‌باره را در فضای خانه را به بیرون از فضای خانه منتقل کنند به نوعی تبدیل به فرد ضد اجتماعی مبدل می‌شوند. چرا انگاره‌های فکری آنان درباره خشونت و رفتارهای غیراخلاقی و انسانی با انگاره‌های مفروض جامعه متفاوت است.

والدین ناآگاه و بازی با روح فرزندان

در این میان به نظر می‌رسد که والدین باید توجه ویژه‌ای به آنچه که در فضای خانه به نمایش گذارده می‌شود داشته باشند. چرا که در فضای خانه و خانواده آنان نقش مهمی در مشروعیت بخشی به مسائل مختلف دارند. در این راستا بسیاری از کارشناسان براین باورند که والدین را باید نسبت به تبعات و محتویات چنین محصولاتی آگاه کرد. ضمن اینکه باید به آنان هشدارهای لازم در این زمینه را داد که چه چیزهایی را باید در حضور فرزندان مشاهده کنند و چه چیزهایی را باید از چشم نوجوانان کم‌سن و سال دور نگاه داشت.

احمد جلالی، روانشناس و استاد دانشگاه در این‌باره تأکید دارد: در بسیاری از نقاط جهان نظام رده‌بندی سنی مشخصی برای این‌گونه محصولات درنظر گرفته می‌شود. به‌طوری که هم‌سنین مخصوص آن مطرح می‌شود و هشدارهای جدی در این زمینه ذکر می‌کردد. والدین برای استفاده از این اطلاعات ابتدا با ساختار آن باید آشنا گردند. به‌طوری که معانی مختلف برچسبهای رده‌بندی سنی را متوجه گردند. در کنار این مسئله لزوم تقویت حس مسئولیت در برخی والدین هم برای حل این‌گونه مسائل ضروری است.

احمد جلالی، روانشناس بالینی در ادامه عنوان می‌کند: والدین ایرانی باید به درک صحیحی از موقعیت سنی و روحی فرزندان خود هم دست یابند تا از این طریق بتوانند مسائل مناسب و غیرمناسب را برای آنان تشخیص دهند. این مسئله نیازمند همکاری متقابل رسانه‌ها و البته خود والدین است تا از این طریق هم آگاهی لازم را بدست آورند و هم فضای لازم را برای کنترل محصولات فرهنگی غیرمطلوب ایجاد کنند. از سوی دیگر والدین باید توجه داشته باشند که محیط و فضای خانواده نقش گسترده و مهمی در تربیت صحیح فرزندان دارد. این خانواده است که باید قبل از هر چیز وضعیت درستی از شرایط کودک و نوجوانان در خانواده و جامعه توصیف کند و به میزان شکنندگی روحیه جوانان واقف شود.

رضا فرخی

کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش حلال مشکلات

بسیاری از مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان با نیت مثبت‌اندیشی در جهت حل مشکل باهمدلی، درایت، دوراندیشی، دلسوزی و مشارکت اعضای کمیسیون معین حل می‌شود. دغدغه همیشگی اعضای تصمیم‌گیرنده در این کمیسیون بی اطلاعی کلیه شهروندان ایرانی و ایرانیان ساکن در خارج از کشور از وجود این کمیسیون برای حل مشکلات تحصیلی‌شان می‌باشد هنگام رای دادن به یک نفر همیشه نگران تضیع حق دیگران هستند که مبادا دیگرانی نیز باشند که به دلیل بی‌اطلاعی از وجود این کمیسیون مشکلاتشان حل نشده باقی بماند.

کارشناس کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش

قوانین هر جامعه، از جمله قوانین آموزش و پرورش، مبین حقوق و پاسخ‌دهنده نیازهای عمومی حال و آینده و در برگیرنده همه مصالح اجتماعی و انتظارات مردم خواهد بود. «صافی ۱۳۸۵»

قوانین و مقررات صادره هر سیستمی می‌بایست شمولیت و جامعیت داشته باشد چنانچه قوانین و مقررات وضع شده جامع و مانع نبوده در این حالت خلأ قانونی ایجاد می‌شود و مشکلات به مرور خود را نشان می‌دهد به عبارتی هر قدر از جامعیت قوانین و مقررات وضع شده کاسته شود خلأ قوانین بیشتر می‌شوند در این حالت افراد با مشکلاتی روبه‌رو می‌شود که در قوانین و مقررات برای آنها راه کارهایی پیش‌بینی نشده است و یا قوانین مدون به نوعی برای حل برخی از افراد ایجاد مشکل می‌نماید و یا برخی از مشکلات در طول سالیان برای افراد ایجاد می‌شود که در جامعه نادر بوده از منظر دیگر اشاره به این مسئله است که هر قدر قوانین جامع و مانع تدوین شده باشند باز مواردی نادر و استثناء وجود دارد که به لحاظ فراوانی کم این افراد نمی‌توان برای‌شان در قوانین و مقررات تبصره‌ای لحاظ کرد، برای حل مشکل آنها، نیاز به تصمیم‌گیری‌های خاص یا مواردی است که ارگان مربوط می‌بایست برای این افراد چاره‌ای بیندیشد. در اکثر ارگان‌ها برای حل مشکلات موردی کمیسیون‌هایی به نام کمیسیون خاص تشکیل می‌شود این کمیسیون در آموزش و پرورش نیز در سطح مناطق استان‌ها به نام کمیسیون خاص و در سطح بالاتر در شورای عالی آموزش و پرورش، به نام کمیسیون معین می‌باشد.

شورای عالی آموزش و پرورش مرجع سیاست‌گذاری در حوزه وظایف آموزش و پرورش عمومی و متوسطه در چهارچوب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات موضوعه است. وظیفه دبیرخانه شورا پشتیبانی عملی پژوهشی و خدماتی متناسب با وظایف و مسئولیت شورا، نظارت برحسن اجرای مصوبات و توسعه ارتباطات با مجریان و مردم است به همین منظور کمیسیون‌هایی در شورای عالی تشکیل شده و اعضای آن از بین متخصصان، استادان، کارشناسان، دبیران، مدیران و آموزگاران می‌باشد.

به استناد ماده ۱۴ قانون شورای عالی آموزش و پرورش و به منظور انجام کارشناسی‌های لازم در اموری که به حیطه وظایف شورا مربوط است کمیسیون وابسته به شورای عالی آموزش و پرورش به شرح زیر در دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش تشکیل شده است:

- کمیسیون خط مشی‌ها و اهداف
- کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی
- کمیسیون برنامه‌های توسعه و منابع انسانی
- کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی
- کمیسیون معین

هر کدام از این کمیسیون‌ها دارای شرح وظایفی می‌باشند به عبارتی بر روی طرح‌ها و لوایح قبل از ارائه به جلسات شورا در کمیسیون‌های مربوطه بررسی‌های کارشناسی صورت می‌گیرد پس از توافق نظر در کمیسیون طرح پیشنهادی برای تصویب به شورا ارائه می‌شود. یکی از کمیسیون‌های ویژه در شورای عالی کمیسیون معین می‌باشد، اهمیت این کمیسیون از این نظر است که به نسبت سایر کمیسیون‌های شورای عالی قدرت تصمیم‌گیری داشته و قادر است برای حل مشکلات آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان رای صادر نماید همچنین قادر است برای شفافیت مقررات مدون و تسهیل در اجرای آنها اقدام به تفسیر نموده و مصوبه‌ای ارائه دهد.

کمیسیون معین در دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش دو هفته یک بار براساس برنامه تدوین شده و بنابه ضرورت هفته‌ای یک و یا دو بار با حداقل حضور پنج نفر از اعضا که رسمیت جلسه را قانونی کند می‌تواند تشکیل جلسه دهد.

یکی از وظایف کمیسیون معین بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد مشکلات آموزشی و پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزانی است که به کمیسیون معین محول می‌شود.

بسیاری از آرای کمیسیون معین تسهیلاتی بوده به عبارتی تسهیلاتی علاوه بر آنچه در قوانین و مقررات آمده در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شده است که می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- جهش تحصیلی بیش از حد مجاز
- ثبت‌نام دانش‌آموزان با کبر سن
- صدور گواهی نامه المثنی
- اخذ باقیمانده دروس جهت فارغ التحصیلی
- صدور مجوز شرکت مجدد در امتحان برخی دروس سوم متوسطه و دوره پیش‌دانشگاهی و ثبت آن به صورت مازاد در کارنامه تحصیلی بدون محاسبه در معدل
- تقاضای جایگزینی دروسی که نمرات آنها قابل تطبیق نیست
- اجازه شرکت در امتحان بـه دانش‌آموزانی که در موعد مقرر در امتحان تغییر رشته شرکت نکرده‌اند
- صدور دیپلم افتخار
- صدور مجوز ارائه کلیه دروس دوره پیش‌دانشگاهی در اولین نوبت امتحانی به دانش‌آموزانی که دارای پذیرش از دانشگاه‌های داخل کشور می‌باشند که این پذیرش به واسطه موفقیت آنها در المپیادهای کشوری و یا جشنواره خوارزمی بوده که منتج به اخذ مدال و یا رتبه علمی برای دانش‌آموز شده باشد.
- صدور مجوز تغییر رشته و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان انتقالی پایه دوم فنی حرفه‌ای و کار دانش دوره متوسطه در صورتی که منطقه فاقد رشته تحصیلی دانش‌آموز انتقالی باشد.
- صدور گواهی نامه المثنی برای دانش‌آموزانی که در بلایای طبیعی مانند سیل، زلزله، بلایای غیرطبیعی (مانند آتش‌سوزی، تخریب خانه) در صورت ارائه مدارک موجه
- مجوز صدور گواهی نامه المثنی برای افرادی که تغییرات شناسنامه‌ای بیش از سه مورد شناسنامه را دارند (مانند: تغییر نام، نام خانوادگی و... تاریخ تولد... جنسیت)
- مجوز ثبت‌نام در آموزش از راه دور و یا بزرگسالان به دانش‌آموزان واجب التعلیم که به دلیل بیماری قادر به ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه نیستند.
- تقاضای ادامه تحصیل در مدارس روزانه پس از وقفه تحصیلی و حذف یک سال سابقه تحصیلی از سیستم دانش‌آموزی با عذر موجه (پزشکی)
- صدور مجوز جهش تحصیلی در دوره متوسطه اول و دوم به دانش‌آموزان و تسهیلات بسیار دیگر

بسیاری از مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان با نیت مثبت‌اندیشی در جهت حل مشکل با همدلی، درایت، دوراندیشی، دلسوزی و مشارکت اعضای کمیسیون معین حل می‌شود.

تصمیم گیرندگان در جلسه: پیوسته مجموعه‌ای از «چراها» را مطرح کرده و در مورد مفروضات و آنچه قرار است ابراز گردد پرسش‌هایی رامطرح می‌نمایند و درصدد پاسخ مناسب بر می‌آیند.

–آنها می‌دانند یک تصمیم به عنوان بهترین تصمیم نیست فلذا راه‌کارهای مختلفی را پیشنهاد کرده تا بهترین تصمیم اتخاذ شود.

– اساس نظرات آنها، حل مشکلات مراجعه‌کنندگان است.

– دغدغه همیشگی اعضای تصمیم‌گیرنده در این کمیسیون عدم اطلاع کلیه شهروندان ایرانی و ایرانیان ساکن در خارج از کشور از وجود این کمیسیون برای حل مشکلات تحصیلیشان می‌باشد هنگام رای‌دادن به یک نفر همیشه نگران تضیع حق دیگران هستند که مبادا دیگرانی نیز باشند که به دلیل عدم اطلاع از وجود این کمیسیون مشکلاتشان حل نشده باقی بماند چنانچه اطلاع‌رسانی‌ها صحیح به موقع و درست باشد چه بسا دیگر تخلفی صورت نگیرد.

روش ارسال پرونده‌های مشکل‌دار و یا تقاضای تسهیلات از کمیسیون معین به دو شکل می‌باشد:

– پرونده و یا تقاضای دانش‌آموز از مدرسه به کمیسیون خاص منطقه ارجاع از آنجا بنا به نوع پرونده به دفاتر حوزه ستادی (دفتر دبستانی، متوسطه راهنمایی، متوسطه نظری و پیش‌دانشگاهی، متوسطه فنی، حرفه‌ای و کاردانش، شاهد و ایثارگر و...) از آنجا به دبیرخانه شورای عالی و کمیسیون معین

– فرد شخصا به کمیسیون خاص منطقه مراجعه کرده و از آنجا پرونده به دفاتر حوزه ستادی و دبیرخانه شورای عالی و کمیسیون معین ارجاع شود.

به دلیل تغییرات و جابه جایی‌ها و ناکافی بودن اطلاعات کارشناسان برخی استانها اطلاع‌رسانی بهینه در خصوص کمیسیون معین صورت نگرفته بعضا شاهد این مسئله بودیم که ارباب رجوع از وجود کمیسیون معین مطلع شده و درخواست حل مشکلش را داشته اما کمیسیون خاص مناطق به دلیل ناکافی بودن اطلاعاتش کارشکنی کرده که در این حالت کارشناسان کمیسیون معین تلفنی کارشناس استان رامجاب به ارسال مدارک دانش‌آموز به دفاتر برای ارسال به کمیسیون معین نموده‌اند. جهت تسریع در روند ارسال و اتخاذ تصمیمی بهینه ارائه اطلاعات صحیح و کامل با کلیه مدارک مستند از سوی فرد متقاضی به کمیسیون خاص مناطق ضروری می‌باشد. پس از ارسال کامل مدارک و دلایل محکمه‌پسند و با توکل به خدا با وجود کمیسیون معین دیگر نگران حل مشکل تحصیلی خود نباشید.

شعله باجول‌زاده